

LARS ÄR LOL

Amanda har sett fram emot att börja sexan och att få bli fadder till en gullig förstaklassare. När hon istället får ansvar för Lars, som är ny i klassen och har Downs syndrom, blir allt svårt.

Kan hon bli kompis med Lars, som är rolig och annorlunda? Vad kommer kompisarna säga? Amanda faller för grupptricket, och plötsligt har hon svikit både Lars och sig själv. Hur kan hon göra allt bra igen, och visa Lars att hon visst är hans vän, och ingen mobbare?

Baserad på den bästsäljande boken av Iben Akerlie.

Vinnare av ECFA och Barnfondens pris på BUFF 2024.

GENRE: Spelfilm

ÄMNE: Samhällskunskap,

Biologi, Svenska, Värdegrund

ÅLDER: Från 8 år (L, M, H)

SPELTID: 89 min

PRODUKTIONSÅR: 2023

LAND: Norge

TAL: Norska

TEXT: Svenska

REGISSÖR: Eirik Sæter

Stordahl

ARTIKELNR: ETS5216

LÄROPLANSMÅL Lgr 22

Biologi (åk 1–3)

Kropp och hälsa

- Betydelsen av kost, sömn, hygien, motion och sociala relationer för att må bra.

Samhällskunskap (åk 1–3)

Att leva tillsammans

- Samtal om och reflektion över moraliska frågor och livsfrågor med betydelse för eleven, till exempel kamratskap, könsroller och döden.

Biologi (åk 4–6)

Kropp och hälsa

- Människans pubertet, reproduktion, sexualitet och identitet samt frågor om relationer, kärlek och ansvar.

Samhällskunskap (åk 4–6)

Individer och gemenskaper

- Sociala roller och normer i olika sammanhang, till exempel inom familjen och i vänskapsrelationer. Könsroller, jämställdhet och sexualitet.
- Sociala skyddsnät för barn i olika livssituationer, i skolan och i samhället.

Samhällsresurser och fördelning

- Exempel på skilda ekonomiska och sociala villkor för barn, i Sverige och i olika delar av världen.

Rättigheter och rättsskipning

- De mänskliga rättigheterna och deras betydelse, inklusive barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen. Principen om likabehandling, inklusive skydd mot diskriminering.

Svenska (åk 4–6)

Texter

- Skönlitteratur för barn och unga från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen. Lyrik, dramatik, sagor och myter. Texter som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor.

Språkbruk

- Språkbruk i Sverige och Norden. Några svenska dialekter. De nordiska grannspråken. De nationella minoritetsspråken i Sverige.

Biologi (åk 7–9)

Kropp och hälsa

- Människans reproduktion, sexualitet och identitet samt frågor om relationer, kärlek, ansvar, samtycke och ömsesidighet.

Samhällskunskap (åk 7–9)

Individer och gemenskaper

- Människors identiteter, ekonomiska resurser och möjligheter i samhället och hur dessa kan påverkas av bland annat socioekonomisk bakgrund, kön, ålder och etnicitet. Begreppen makt, rättvisa, jämlikhet och jämställdhet.

Svenska (åk 7–9)

Texter

- Skönlitteratur för ungdomar och vuxna från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen. Epik, lyrik och dramatik. Texter som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor.

Språkbruk

- Språkbruk i Sverige och Norden. Några svenska dialekter och so-ciolekter. Framträdande skillnader och likheter mellan de nordiska språken. De nationella minoritetsspråken i Sverige och deras ställning i samhället.

Innan ni startar en diskussion kring filmen är det viktigt att läraren/ledaren går igenom handledningen och tänker på hur diskussionen och svaren kan hanteras.

INNAN NI TITTAR

Börja med att diskutera filmens titel. Låt eleverna gissa vad de tror filmen kommer att handla om och diskutera tillsammans vad titeln betyder. Gå tillsammans igenom begreppen från filmen så att eleverna får en förståelse för innehållet.

Begrepp från filmen:

1. LOL (förkortning för laughing out loud som syftar till att gapskratta högt)
2. Fadder
3. Fadderbarn
4. Downs syndrom
5. Retarded much
6. Kromosom
7. Trollformel
8. Elixir
9. Busringa
10. Mobbning/mobba
11. Tjalla
12. Blogg
13. Humor
14. Miffo
15. Mobilhotell

FAKTA

DOWN'S SYNDROM

Kroppen är uppbyggd av byggstenar som kallas för celler. I varje cell finns det något som heter kromosomer. Kromosomerna innehåller information som bestämmer hur vi är och hur vi ser ut. Celler innehåller oftast 23 kromosompar. Människor som föds med Downs syndrom har en extra kromosom. Den extra kromosomen kan påverka kroppen och personen med Downs syndrom på olika sätt. Det kan göra att det ibland är lite svårare att lära sig nya saker och vissa kan ha lite svårt för att prata. Men många saker fungerar precis likadant oavsett om man har Downs syndrom eller inte, till exempel känslor, behov av kompisar och att man får ha egna åsikter.

Källor: Hjärnfonden, Svenska Downföreningen

ROCKA SOCKORNA

Rocka sockorna innebär att man har olika strumpor på sig, och det gör man på Världsdagen för Downs syndrom den 21/3. Downs syndrom innebär att man har en extra kromosom i kromosompar nummer 21. Strumpor med hämlarna mot varandra ser ut som den extra kromosom som människor med Downs syndrom har och det är därför man firar med att just rocka sina sockor. Rockar sockorna gör man för att visa att alla människor är olika och att alla är lika värdefulla. Människor över hela världen firar denna dag!

Källa: Svenska Downföreningen

Information till läraren

Filmen kan med fördel delas in i fem delar för att ge tid att bearbeta innehållet och föra djupare diskussioner. Om filmen delas in i fem delar så är tidsindelningarna följande:

Del 1: 00:00–10:22

Del 2: 10:23–32:44

Del 3: 32:45–47:16

Del 4: 47:17–57:58

Del 5: 57:59–Slut

Till varje del finns begrepp som med fördel kan diskuteras och definieras innan visning av respektive del (se **Begrepp från filmen** till vänster). Som stöd till eleverna kan begreppen samt förklaringarna skrivas på tavlan. Till varje del finns förslag på diskussionsfrågor att diskutera antingen under eller efter filmen. Tidsangivelser finns för de diskussionsfrågor där det är extra lämpligt att pausa (till exempel för att svaret visas i nästa scen). Frågorna kan diskuteras i mindre grupper eller i helklass, det finns också frågor som eleverna kan få reflektera över självständigt.

Inför del 2–5 är det bra att gå igenom vad som hänt tidigare i filmen.

EFTER FILMVISNINGEN

Del 1

00:00–10:22

Begrepp till del 1: 1–4 (se sida 2)

Diskussionsfrågor:

- Varför kan det vara bra för en ny elev att få en fadder?
- När Adam hällde vatten på Amanda, filmades det. Vad tänker ni om att filma någon utan att fråga om lov först? (06:19)
- Janne berättade för hela klassen vad Amanda hade skrivit i sin läslogg. Hur tror ni det kändes för Amanda? Hade Janne kunnat göra något annorlunda? (10:19)
- Hur tror ni det känns att vara ny i en klass där alla andra redan känner varandra?
- Brukar lärare fråga er saker där ni känner att ni måste svara så som läraren vill, så som Janne frågade Amanda om hon ville bli fadder till Lars? Vad tänker ni om att en lärare gör så?
- Hur tror ni det känns för Amanda när alla förutom hon ska få bli faddrar till elever i årskurs 1, det som hon sett fram emot att få bli?
- Vad hade du gjort om någon hade hållt vatten på din kompis?
- Hur tror ni det känns för Lars att få Amanda som sin fadder?

Del 2

10:23–32:44

Begrepp till del 2: 5–11 (se sida 2)

Diskussionsfrågor:

- Vad tänker ni om att Lars blir kallad för "retarded much"? Hade du vågat säga ifrån så som Sari gör om någon skämtat om något du inte tyckte var okej? Vad tänker ni om att skämta om Downs syndrom? (10:35)
- Vad tänker ni om att Anna skämtade om att Amanda skulle ta med sig "retarded much"? (23:41)
- Hur skulle du känna om du var Amanda och Anna bad dig att busringa till Lars?
- Var det mobbning att busringa till Lars eller var det bara ett roligt skämt?
- Varför vill Amanda hålla sin vänskap med Lars hemlig? Är det riktig vänskap om man måste hålla den hemlig?

FAKTA

MOBBNING

Mobbning är när man blir kränkt av en eller flera personer många gånger. En kränkning är att någon gör eller säger något som gör att du känner dig ledsen, sårad eller som att du är mindre värd än någon annan. En person behöver inte mena att mobba eller kränka, ibland kan det vara menat som skämt eller skoj. Mobbning kan vara flera olika saker, som till exempel om någon säger elaka saker, gör grimaser när du pratar, inte låter dig vara med, sprider rykten om dig, slår på dig, skriver taskiga kommentarer på en bild du lagt ut eller lägger upp bilder på dig på nätet utan att du sagt att det är okej.

Källa: Friends

- Kunde läraren ha gjort på något annat sätt än att göra Amanda till Lars fadder? Behövde Lars en fadder ens? Hur tycker ni att läraren borde ha gjort?
- Varför tror ni att Amanda inte ville att Lars skulle kalla det brända brödet för trollbajs inför klassen?
- Hur tror ni det kändes för Lars när Amanda busringde honom? Hur tror ni det kändes för Lars pappa?
- Varför tror ni att Amanda sa till Adam och de andra killarna att hon var Lars kusin?

Del 3

32:45–47:16

Begrepp till del 3: 12–13 (se sida 2)

Diskussionsfrågor:

- Varför ville inte Amanda dansa med Adam? (34:32)
- Vad tänker ni om att Lars trollade inför klassen fastän Amanda sagt att det skulle vara deras hemlighet? (38:14)
- Hur tror du det kändes för Lars när han blev kallad för "retarded much"? Tror du han vet vad det betyder? (39:00)
- Hur tror ni det kändes för Amanda när hon fick se bloggen och läste kommentarerna? (40:45)
- Tror ni att Lars hade gillat bloggen? Tror ni att Lars hade tyckt det varit roligt eller elakt? Tycker ni att det är humor eller mobbning?
- Varför tror ni att Amanda ville att Anna skulle ta bort bloggen? Var det snällt gjort av Anna att ta bort videon där Amanda är med? (43:45)
- Vad tänker ni om att Anna filmade när Amanda tröstade Lars?
- Tror ni att Amanda kommer skicka bilder till Anna? Varför/varför inte? (45:06)
- Varför tror ni att Amanda ljög för Sari om bilderna på bloggen?
- Tror ni att Anna ångrar bloggen när alla får se den eller tycker hon fortfarande att det är roligt?
- Hur tror ni att Lars känt om han visste att det var Amanda som gett bilder till Anna till bloggen?
- Vad tror ni att Sari hade sagt om hon visste att Amanda skickat bilder på Lars till Anna?

- Om man kunde trola bort känslor, finns det någon känsla ni skulle vilja trola bort?
- Hur tror ni det kändes för Amanda att dansa med Adam? Tror ni att Adam ville dansa med Amanda?
- Hur tror ni att ni hade känt om någon lagt upp bilder på er på en blogg?
- Om du var Amanda, hade du skickat roliga bilder på Lars till Anna för att hon inte skulle lägga ut en bild där du är med?
- Hur tror ni att Lars känner sig när han ser bloggen?
- Vad tror ni att Amanda kommer göra?

Del 4

47:17–57:58

Begrepp till del 4: 14–15 (se sida 2)

Diskussionsfrågor:

- Hur tror ni det kändes för Lars när han fick se videon som Amanda filmat på bloggen? Hur tror ni det kändes för Amanda när hon fick se videon? Hur hade du känt om du såg att din kompis hade lagt ut en film på när ni leker på en blogg?
- Hur tror ni att Anna och Amanda kände sig när de pratade med Janne? Tror ni att Anna faktiskt är ledsen och ångrar sig? Amanda ville lägga hela skulden på Anna. Vad tänker ni om det? Vems fel var det som hände?
- Om du var Lars, hade du svarat i telefon när Amanda ringt? (50:30)
- Varför tror ni att Sari inte gick med Amanda till skolan dagen efter att bloggen visats för alla?
- Gjorde Amanda rätt eller fel som försökte berätta för Janne vad som hänt? Tror ni att Amanda och/eller Anna ångrade sig efter det som hänt? (52:28)
- Sari säger inte hej tillbaka till Amanda dagen efter att bloggen visats. Vad tänker ni om det? Hade du slutat vara kompis med Amanda om du var Sari? (53:04)
- Tror ni det är bra för Lars att inte vara i klassen på ett tag? Är det rättvist att det är Lars som inte ska vara i klassen på ett tag?
- Tror ni att Janne ångrar att hon gjorde Amanda till Lars fadder?
- Hur ska Janne veta vem av Amanda och Anna hon ska lita på? Borde Janne ha gjort något annorlunda?
- Hur tror ni det kändes för Amanda när hon kom in i klassrummet dagen efter bloggen visats för alla?
- Tror ni att ett mobilhotell under skoldagen kan göra så att ingen mobbas?
- Varför tror ni att Amanda lämnade klassrummet utan att be om lov? Var tror ni att hon ska?
- Tror ni att Amanda ångrar att hon skickade bilderna till Anna? Var det rätt gjort av Amanda att skydda sig själv?
- Tror ni att Lars någonsin kommer förlåta Amanda? Hade du gjort det om du var Lars?

Del 5

57:59–Slut

Inga specifika begrepp, men ska sista diskussionsfrågan användas kan begreppet "budskap" behöva definieras.

Diskussionsfrågor:

- Hur tror ni det kändes för Lars när han kommer hem och ser Amanda där? Borde Lars ha lyssnat på vad Amanda har att säga? Hur tror ni det kändes för Amanda när Lars säger att hon inte är välkommen? (01:00:36)
- Kan man förstå varför Lars säger att han aldrig mer vill se Amanda efter vad som hänt? Förtjänar Amanda att bli förlåten för det hon har gjort? (01:03:30)
- Hur tror ni det kändes för Amanda när Adam berättade att han vetat om bloggen från början men inte gjorde något åt det? Borde Adam ha gjort eller sagt något?
- Är det mobbning om man vet om att någon mobbas men man inte gör något åt det själv? Är det mobbning om man skrattar när någon blir mobbad?
- Vad kan du göra för att hjälpa någon som blir mobbad?
- Varför tror ni att Anna ljugar för Lars när Amanda ber om ursäkt? Tror ni att Lars litar på det Anna säger? (01:18:49)
- Hur tror ni det kändes för Amandas föräldrar när de såg ursäkten?
- Vad tyckte ni om ursäkten? Om du var Lars, hade du förlåtit Amanda?
- Hur tror ni det kändes för Amanda när Lars kom upp på scenen och trollade?
- Är det viktigt att våga vara sig själv och visa vem man faktiskt är?
- Hur tror ni det kändes för Anna när hon såg Lars acceptera Amandas ursäkt?
- Vad tyckte ni om filmen? Vad tyckte ni om filmens budskap?

FÖRDJUPNINGSUPPGIFTER

Fyra hörn

Uppgiften går ut på att eleverna ska ta ställning till olika påståenden. Varje hörn i klassrummet representerar ett svarsalternativ, förslagsvis: *håller med*, *håller inte med*, *jag vet inte* och *eget alternativ*. Som stöd för eleverna kan man rita upp klassrummets fyra hörn på tavlan och skriva respektive svarsalternativ vid rätt hörn. Du som lärare inleder övningen med att läsa upp ett påstående. Peka tydligt på hörnen samtidigt som du berättar svarsalternativen. Eleverna får sedan ta ställning och ställa sig i det hörn som stämmer överens med deras åsikt i frågan. Låt de elever som vill få dela sina tankar med klassen. Eleverna som står i "jag vet inte"-hörnet kan få en chans att förklara varför de inte vet vad de tycker.

Tänk på:

- Du som leder övningen ska vara neutral
- Det är alltid tillåtet att ändra sig
- Alla åsikter är okej!

Förslag på påståenden:

- Amanda borde ha fått bli fadder åt en elev i ettan.
- Att ha en fadder kan göra att man känner sig trygg i skolan.
- Det är okej att filma någon som trillar om det ser roligt ut.
- Man får alltid lov att skoja med någon.
- Det är okej att göra som kompisarna säger även om man själv egentligen inte vill.
- Sari är en bra kompis.
- Det är okej att busringa någon om man ringer från ett hemligt nummer.
- Lars gjorde rätt som trollade inför klasskamraterna när Amanda dansade med Adam.
- Jag hade tyckt att det var okej om andra la upp bilder och videor på mig på en blogg utan att jag sagt att det är okej.
- Amanda gjorde rätt som skickade bilder på Lars till Anna.
- Amanda är en bra kompis.
- Lars är en bra kompis.
- Amanda borde säga förlåt till Anna för att hon skvallrade till fröken.
- Adam är en bra kompis som hjälper Amanda att säga förlåt till Lars.
- Det är viktigt att man får vara som man är.
- Amandas föräldrar kände sig ledsna när de såg Amanda säga förlåt till Lars.

Förenklad version:

Om fyra hörn är för avancerat för eleverna kan du istället läsa upp en formulering och låta eleverna dela med sig av sina egna tankar genom handuppräckning. Alternativt kan eleverna i grupp få prata om ett påstående och sedan få dela med sig av sina tankar för resten av klassen.

Dagboken

Låt eleverna låtsas att de är en av personerna i filmen och skriva dagbok om vad som händer dem under filmens gång. Förslagsvis kan de välja mellan att skriva som Amanda, Lars eller Anna. Börja med att diskutera hur ett dagboksinslag ser ut. Ni kan till exempel gå igenom följande punkter:

- Brukar inledas med dagens datum och en hälsningsfras (till exempel "Kära dagbok")
- Skrivs oftast på kvällen (i dåtid)
- Beskriver vad som hände och hur det kändes
- Kan innehålla tankar, egna åsikter och frågor
- Man kan skriva som om man pratar direkt med dagboken (till exempel "vet du vad han sa dagboken?" som ett sätt att berätta vad någon sa)
- Avslutas ofta med en avskedsfras (till exempel "Sov gott dagboken")

Som hjälp för elever som har svårt att komma igång kan ni tillsammans påbörja ett dagboksinslag som eleverna sedan själva kan fortsätta på. Alternativt kan du skriva följande på tavlan som eleverna sedan kan fortsätta på:

"15 augusti 2024. Kära dagbok! Idag började Lars i vår klass. Dumma Janne sa att jag skulle bli hans fadder. Men jag vill ju vara fadder åt en elev som precis börjat ettan, som alla andra. Varför måste just jag vara fadder till Lars? När Janne sa att jag skulle komma fram kändes det..."

Förenklad version:

För elever som inte kommit så pass långt att de själva kan skriva en text kan ni antingen skriva en text tillsammans på tavlan som eleverna sedan skriver av, eller så kan eleverna få rita bilder om hur dagen var. De kan välja en specifik händelse eller flera händelser som skett under dagen.

Beskriv karaktärerna

Denna övning kan göras enskilt eller i par. Eleverna skriver karaktärsbeskrivningar där de dels ska använda adjektiv för att beskriva hur karaktären ser ut samt beskriva hur karaktären är som person. Eleverna får välja en karaktär som de vill skriva och rita om. Förslagsvis får eleverna välja mellan Amanda, Lars, Sari, Adam och Anna.

Förenklad variant:

Gör en gemensam karaktärsbeskrivning av de olika karaktärerna på tavlan. Detta kan med fördel göras i form av en tankekarta.

Vänskapsskalan

Syftet med uppgiften är att eleverna ska få reflektera över vad som gör en person till en bra eller dålig vän. På tavlan skriver du "En bra vän" på ena sidan och drar sedan ett streck över tavlan tills du kommer till andra sidan där du skriver "En dålig vän".

Börja med att diskutera med klassen om vad som gör någon till en bra respektive dålig vän. Eleverna får sedan reflektera över hur de olika karaktärerna agerat under filmen och sedan placera ut var på skalan de tycker att personen befinner sig. Beroende på elevernas förmågor kan de antingen få placera ut en bild på karaktären på skalan eller skriva karaktärens namn. Placeringen kan ske enskilt, i par eller grupp. Klassen kan också gemensamt komma överens om var en karaktär ska placeras på skalan. Ett annat alternativ är att eleverna enskilt, i par eller grupp, först får göra sin egen skala på ett papper för att placera ut karaktärerna. När alla är klara kan varje elev/par/grupp få presentera hur de tänkt och visa sin skala för klassen.

Bilder på karaktärerna finns att skriva ut längst bak i handledningen.

När alla karaktärer är placerade på skalan kan ni diskutera hur karaktären skulle ha agerat annorlunda för att vara en bättre kompis. För en mer avancerad övning kan man också placera ut karaktärerna utifrån olika perspektiv, till exempel Amanda utifrån om hon är en bra kompis i början av filmen jämfört med i mitten och i slutet. Ett annat exempel är om Amanda är bra vän till Sari och om hon är en bra vän till Lars. Efter placeringen är gjord får eleverna komma med förslag (enskilt, i par eller grupp) om hur de som blivit placerade som dåliga vänner skulle kunna göra för att bli bra vänner. Förstärk gärna att bara för att en person gör något dumt/dåligt så betyder det inte att det är en dålig person. Alla gör vi misstag och det är så vi lär oss!

Förenklad variant 1:

Låt eleverna placera ut bilderna på de olika karaktärerna från den som är den bästa vännen till den som är den sämsta vännen. Eleverna kan göra detta enskilt, i par eller grupp. Låt eleverna sedan få presentera för klassen och motivera sina placeringar.

Förenklad variant 2:

Ställ en fråga, låt eleverna få reflektera enskilt för att sedan diskutera i par eller grupp. Låt eleverna få dela sina tankar med klassen om de vill.

Förslag på frågor:

- Är Amanda en bra vän till Lars?
- Är Lars en bra vän till Amanda?
- Är Amanda en bra vän till Sari?
- Är Sari en bra vän till Amanda?
- Är Anna en bra vän till Amanda?
- Är Amanda en bra vän till Anna?
- Är Amanda en bra vän till Adam?
- Är Adam en bra vän till Amanda?

Bilder på karaktärerna

AMANDA

LARS

ADAM

SARI

ANNA